

2017-08-07

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2017/555

Kommunstyrelsen

Kundval musikskola utökas till kundval kulturskola

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta följande.

1. Nuvarande *kundval musikskola* ändras till att omfatta musik, teater, bild, form, dans, cirkus och annan skapande verksamhet under det nya namnet *kundval kulturskola*.
2. Kundval kulturskola gäller för barn från 7-19 år som är folkbokförda i Nacka.
3. Kundval kulturskola gäller även för unga från 20-24 år, som är folkbokförda i Nacka och som har beviljats plats inom särskola.
4. Den som omfattas av kundvalet har rätt att nyttja maximalt fyra checkar samtidigt per år, varav maximalt två får vara checkar för enskild ämnesundervisning inom valfritt musikämne och maximalt två klippkortcheckar.
5. Kommunfullmäktige fastställer checktyper, checkbelopp och elevavgifter enligt följande.

Checkbelopp och avgifter kulturskola	Kronor per barn/ elev per år	Avgift per elev och termin
Ämneskurs musik	9 258	1 080
Musik grupp ≤ 12 elever	5 270	530
Musik grupp ≥ 13 elever	2 748	530
Övrig kultur ≤ 12 elever	5 600	900
Övrig kultur ≥ 13 elever	2 800	900
Dans & teater ≤ 12 elever	6 300	1 200
Dans & Teater ≥ 13 elever	3 150	1 200
Cirkus med golv- och luftakrobatik	9 000	1 750
Klippkort á 8 lektioner	1 760	250

6. Barn och unga mottagna i särskola erhåller dubbla checkar per elevplats.
7. Barn och unga som lever i familjer som beviljats och alltjämt får ekonomiskt bistånd är befriade från att betala elevavgift inom kundvalet kulturskola på fritiden. Ansökan om avgiftsbefrielse ska göras terminsvis.
8. Beslutet om kundval kulturskola på fritiden ska träda i kraft den 15 juni 2018.

9. Kommunfullmäktige noterar att kulturnämnden avser att utanför kundval kulturskola på fritiden fortsatt erbjuda befintlig, avgiftsfri kulturkursverksamhet och lovverksamhet, som inte ställer krav på föransökan.

Sammanfattning

I dag är Nackas musik- och kulturskoleverksamhet på fritiden för barn och ungdomar upp till 19 år, uppdelat i två finansieringssystem; 1) kundval musikskola som finansieras genom checkersättning baserat på medborgarnas val av aktivitet och 2) prestationsbaserade avtal inom kulturkursverksamheten. Det tudelade systemet har bland annat resulterat i ojämlika förutsättningar för medborgare och anordnare samt svårigheter för nyetablering och utveckling av mångfalden i Nacka.

Inför höstterminen 2018 föreslås att kommunen inför ett enhetligt kundval för all musik- och kulturskoleverksamhet på fritiden för barn och ungdomar 7-19 år, som är folkbokförda i Nacka och för ungdomar från 20-24 år som tidigare beviljats plats i särskola och är folkbokförda i Nacka med namnet *kundval kulturskola*. Förslaget innebär att var och en inom målgruppen ska kunna välja maximalt fyra verksamheter (=beviljas checkar för) samtidigt, varav maximalt två får nyttjas för enskild ämnesundervisning inom valfritt musikämne, och maximalt två klippkortcheckar. Förslaget innebär vidare att ersättningsnivåer och elevavgifter blir mer likvärdiga jämfört med dagens system och att det införs en klippkortcheck à åtta lektioner per termin för barn 13-19 år. Sammantaget innebär föreslagen att fler barn och ungdomar får möjlighet att delta i kulturskoleaktiviteter på sin fritid, vilket förbättrar förutsättningarna för valfrihet, mångfald och höjd kvalitet.

Ärendet

Kulturnämnden har den 23 maj 2017, § 27, föreslagit att dagens *kundval musikskola* för barn och ungdomar 7-19 år, utökas till att omfatta kulturskoleverksamhet. Kundvalssystemet ska enligt kulturnämndens förslag heta kundval kulturskoleverksamhet på fritiden. Stadsledningskontoret föreslår dock att kundvalet ska kallas *kundval kulturskola*. Det är ett enklare och det är den beteckningen som dagligen används.

Bakgrund till kulturnämndens förslag

Under år 2015/2016 har kulturnämnden med stöd av kultur- och fritidsenheten utrett möjligheten att införa en utökad kundvalsmodell som innefattar både dagens kulturkursverksamhet och ämnesinriktningar som saknas i Nacka. Utredningens syfte har även varit att ta fram förslag till utveckling av nuvarande musikskoleverksamhet samt skapa förutsättningar för ökad inkludering ur ett jämställdhetsperspektiv. Utredningen har genomförts i nära samverkan med musik- och kulturskoleanordnarna och referensgrupp för unga. Utredningens resultat presenteras i sin helhet i rapporten *Utredning utökat kundval kulturskoleverksamhet på fritiden*, bilaga 2 till denna tjänsteskrivelse.

Nulägesbeskrivning

I dagsläget bedrivs Nackas musik- och kulturskoleverksamhet på fritiden, för barn och ungdomar upp till 19 år, av totalt femton anordnare. Verksamheten är uppdelad i två finansieringssystem; kundval musikskola som finansieras genom checkersättning baserat på medborgarnas val av aktivitet, samt prestationsbaserade avtal inom kulturkursverksamheten. I korthet ser uppläggen ut enligt nedan.

Kundval musikskola

Kundval musikskola gäller för barn 7-19 år, vilka har rätt att gå max två musikkurser samtidigt per år. Kurserna är organiserade som terminsundervisning om totalt 30 undervisningstillfällen per elevplats per år. Eleven kan välja mellan enskild ämnesundervisning eller undervisning i grupp/ensemble. Eftersom det är ett kundval följer antalet elevplatser medborgarnas efterfrågan. Kommunfullmäktige fattar beslut om elevavgifterna och dessa intäkter tillfaller kommunen. Elevavgifter och checkersättningar per plats redovisas i figur 1 nedan.

Figur 1. Checkbelopp och elevavgifter för elevplatser inom musikskoleverksamheten år 2017.

Musikskolecheck	Kostnad för kommunen per elevplats och år	Intäkt till kommun för elevavgift per barn/elev och termin
Ämneskurs (1-4 elever)	9 258	1 080
Grupp ≤ 12 elever	5 270	530
Grupp ≥ 13 elever	2 748	530

Avtalsbaserad kulturkursverksamhet

Den avtalsbaserade kulturkursverksamheten omfattar barn och ungdomar upp till 19 år. Eleverna får delta i valfritt antal kurser i mån av plats. Kommunen har dock satt ett tak på antalet elevplatser, knappt 3 000 per år fördelat på terminskurser, öppen verksamhet och lovverksamhet. Terminskurserna är upplagda som undervisning om totalt 24 undervisningstillfällen per elevplats per år. Eleverna kan, beroende på val av anordnare och ämne, välja upplägg av kurs genom att antingen delta på en fast tid varje vecka, eller att gå på en kurs vid olika tider, så kallad öppen klass/drop-in (liknande klippkort). Utöver dessa upplägg erbjuds även lovkurser och en öppen avgiftsfri kulturskoleverksamhet. Respektive anordnare fattar beslut om elevavgifterna och dessa intäkter tillfaller anordnaren. Genom att kommunen har en lägre subventionsgrad av denna verksamhet har det resulterat i dyra kurser för medborgarna. Elevavgifter och kulturkursersättningar per plats redovisas i figur 2 nedan.

Figur 2. Ersättning till kulturkursanordnare och elevavgifter för elevplatser inom kulturskoleverksamheten år 2017.

Kulturkursersättning	Kostnad för kommunen per elevplats och år	Intäkt till anordnare för elevavgift per barn/elev och termin
Grupp ≤ 12 elever	2 632	Från 0 kr – 3 600
Grupp ≥ 13 elever	1 583	Från 0 kr – 1 565
Terminskurs för funktionsvarierade	5 265	Från 0 – 1 800
Lovkurser/dagläger	550 – 2 632	0 – 2 900

Kulturnämndens modell för utökad kundval

Förslaget är att införa ett utökad kundval med så likvärdiga villkor som möjligt för medborgare och anordnare, med start höstterminen år 2018. Stadsledningskontoret föreslår att det övergripande samlingsnamnet för kundvalet ska vara kundval kulturskola. Kundvalet föreslås gälla för barn och ungdomar 7-19 år som är folkbokförda i Nacka och för unga från 20 -24 år som är beviljade plats i särskola.

Kundvalets omfattning

Kundvalet omfattar musik, teater, bild, form, dans, cirkus och annan skapande verksamhet. I begreppet ”annan skapande verksamhet” kan till exempel ingå skrivarkurser och film.

Checktyper och elevavgifter

Förslaget innebär att kommunen inför kulturcheckar för gruppundervisning inom kulturskoleämnena enligt definitionen ovan, utöver musik. Kulturcheckarna delas in i olika kategorier baserat på behov av pedagoger, anpassade lokaler, utrustning och materialåtgång.

Kulturkursverksamheten i kommunen har en stor variation i upplägg och erbjudanden för medborgarna. Därför föreslås en rad åtgärder enligt nedan för att säkerställa dagens utbud, samtidigt som nuvarande musikskoleverksamhet ges förutsättningar att utvecklas.

För att bevara och utveckla det uppskattade utbudet av öppna klasser/drop-in, som finns inom dagens kulturkursverksamhet, föreslås att kommunen inrättar en klippkort-check à åtta lektioner per termin för ungdomar från 13-19 år. Förhoppningen är att fler tonåringar ska börja i kulturskoleverksamhet på fritiden genom införandet av denna checktyp. Den bidrar till att Nacka får en utökad flexibilitet och valfrihet, samt skapar förutsättningar för ökat deltagande från grupper som idag inte deltar. I figur 3 nedan presenteras checkbelopp och elevavgifter utifrån ovan beskrivna förslag. Föreslagna checkar ska kunna kombineras på valfritt sätt utifrån medborgarnas önskemål och behov enligt ovan beskrivna förslag.

Figur 3. Checktyper, checknivåer och deltagaravgifter inom ett utökat kundval kulturskoleverksamhet på fritiden i Nacka.

Checkbelopp och avgifter kulturskola	Kronor per barn/ elev per år	Avgift per elev och termin
Ämneskurs musik	9 258	1 080
Musik grupp ≤ 12 elever	5 270	530
Musik grupp ≥ 13 elever	2 748	530
Övrig kultur ≤ 12 elever	5 600	900
Övrig kultur ≥ 13 elever	2 800	900
Dans & teater ≤ 12 elever	6 300	1 200
Dans & Teater ≥ 13 elever	3 150	1 200
Cirkus med golv- och luftakrobatik	9 000	1 750
Klippkort á 8 lektioner	1 760	250

Varje barn föreslås få rätt att använda maximalt fyra checkar samtidigt per år, varav maximalt två kan vara enskild ämnesundervisning inom valfritt musikämne, och maximalt två klippkortcheckar. Dagens kundval musikskola ställer krav på att medborgaren måste välja två olika musikämnen i enskild musik för att få nyttja två av denna checktyp. Genom att ta bort detta krav ökar valfriheten och flexibiliteten för medborgarna. Det skapar även möjlighet att erbjuda avancerade program och fördjupning inom musikämnet.

Möjlighet till avgiftsbefrielse ska gälla oavsett ämnesinriktning. Grunden för avgiftsbefrielse utgår från familjens disponibla inkomst minskat med vissa utgifter enligt socialstyrelsens norm för ekonomiskt bistånd. Ansökan om avgiftsbefrielse görs terminsvis. Barn och ungdomar som är inskrivna i särskola ger dubbla checkersättningar per elevplats inom kundval musikskola, vilket ska gälla oavsett ämnesinriktning inom ett ändrat kundval.

Avgiftsfri kulturkursverksamhet ska fortsatt erbjudas utanför kundvalet

Den avgiftsfria kulturkursverksamhet som finns idag och som inte ställer krav på någon föranmälan kommer att behållas i sin nuvarande omfattning. Omfattningen är cirka 500 elevplatser. Verksamheten äger i dagsläget främst rum i Fisksätra och lockar många deltagare som annars inte skulle ha möjlighet att delta i kulturkursverksamhet. Öppen avgiftsfri kulturskoleverksamhet lämpar sig inte att inkludera i ett kundvalssystem, som förutsätter att tjänsten är individuell med ett avgränsat checkvärde och innehåll som kan följa individens personliga val av anordnare.

I dag anordnas lovverksamhet inom kulturkursverksamheten, med knappt 1 000 platser. Verksamheten är uppskattad och bedöms vara ett viktigt komplement till den reguljära

kulturskoleverksamheten och även denna kommer att bevaras i nuvarande omfattning och ligger utanför kundvalet.

Fortsatt utredning av målgruppsanpassad verksamhet för barn och unga med svåra funktionsvariationer

Dagens musik- och kulturskoleverksamhet har tidigare endast resulterat i ett fåtal platser med en målgruppsanpassad verksamhet för barn och unga med svåra funktionsvariationer. I dialogen med anordnarna har det framkommit att denna verksamhet är kostnadsdrivande och kräver ett omfattande förarbete för att nå ut till målgruppen. Få anordnare är beredda att ta den ekonomiska risken. Därför bedömer enheten att finns det behov av en kompletterande satsning utanför kundvalet för att dessa barn och ungdomar. Förslag till fortsatt utveckling av verksamhet presenteras i samband med yttrande till ramärendet till kommunfullmäktige under september 2017.

Auktorisationsvillkor

Grundläggande villkor för kundval kulturskola, är kommunens reglemente för kundval, bilaga 3. Kulturnämnden har den 20 juni 2017, § 40, fattat beslut om specifika auktorisationsvillkor, bilaga 4. I dokumentet är kundvalet benämnt kulturskoleverksamhet på fritiden i enlighet med kulturnämndens förslag till namn på kundvalet. Beslutar kommunfullmäktige att det ska heta kundval kulturskola, är det en redaktionell åtgärd för ansvariga handläggare att byta namn på kundvalet, i dokumentet med de specifika kundvalsvillkoren.

Ekonomiska konsekvenser

Ett kundval styrs i sin helhet av medborgarnas efterfrågan. Mot bakgrund av utfallet efter införandet av kundval för musik där antalet elevplatser ökade med cirka 20 procent över tre år och sedan stabiliserade sig, har en liknande simulering gjorts för att visa de ekonomiska konsekvenserna för detta kundval, där antagandet är en total ökning om 20 procent som sker med 5 procent 2019, 5 procent 2020 och 10 procent 2021. Kostnadsökning jämfört med dagens kostnad presenteras i figur 4.

Figur 4. Beräknad kostnad för införandet av utökat kundval kulturskola på fritiden

Simulering 2018-2021 (tusen kronor)	Check Cirkus med golv- och luftakrobatik				Total kostnad	Ökad kostnad jämfört med dagens kostnad
	Check Övrig kultur	Check Dans & teater	Check Cirkus med golv- och luftakrobatik	Check klippkort		
Dagens kostnad för 1 756 terminsplatser					4 622	
År 2018 : Nettokostnad kulturkursavtal (vårterminen)					2 311	
År 2018 : Nettokostnad 875 checkar (höstterminen) + 250 klippkort	1 164	1 706	722	-	3 592	1 281
År 2019 : Nettokostnad 1 850 checkar + 500 klippkort	2 461	3 608	1 526	630	8 224	3 602
År 2020 : Nettokostnad 1 950 checkar + 650 klippkort	2 594	3 803	1 609	819	8 824	4 202
År 2021 : Nettokostnad 2 100 checkar + 850 klippkort	2 793	4 095	1 733	1 071	9 692	5 070

Implementeringsinsatser och utökad administration för att hantera kundvalet beräknas kosta cirka 1,1 miljoner kronor år 2018, cirka 0,9 miljoner kronor år 2019 och cirka 600 tusen kronor år 2020, enligt figur 5 nedan.

Figur 5. Beräknad kostnad för införandet och administration av utökat kundval kulturskoleverksamhet på fritiden

Simulerad kostnadsutveckling (tusen kronor)	2017	2018	2019	2020	2021
Nettokostnad kundval	4 622	5 903	8 224	8 824	9 692
Administrativa kostnader		1 100	900	600	600
Total kostnad per år	4 622	7 003	9 124	9 424	10 292
Ökning per år		2 381	2 121	300	868

Vid ett beslut om utökat kundval kommer kulturnämnden behöva få en utökad ram 2018 med 2,4 miljoner kronor, 2019 ytterligare 2,1 miljoner kronor och 2020 med 0,3 miljoner kronor.

Konsekvenser för barn

Om ett utökat kundval genomförs enligt ovan modell, kommer sannolikt fler barn och ungdomar att få del av musik- och kulturskoleverksamhet i Nacka. Barn och ungdomar får ökad valfrihet och tillgänglighet till kulturaktiviteter. Förslaget skapar även förutsättningar för en kvalitetshöjning av lokaler och utrustning, vilket gynnar barns och ungdomars eget skapande och möjligheter till utveckling. Förslaget innebär att barn under sju år inte omfattas av förslaget till utökat kundval. Det är dock inte många inom denna målgrupp som deltar i dagens verksamhet. De anordnare som så önskar kan erbjuda verksamhet för yngre barn, men utan att barnen är beviljade checkar från kommunen. Förslaget innebär vissa avgiftshöjningar, samtidigt innebär förslaget att avgifter sänks inom vissa kurser, vilket gör att fler barn får möjlighet att delta i dessa verksamheter. Förslaget till klippkort-check skapar också bättre förutsättningar för ungdomar från resurssvaga familjer att delta.

Bilagor

1. Kulturnämndens beslut den 23 maj 2017, § 27
2. Rapport, Utredning utökat kundval kulturskoleverksamhet på fritiden
3. Reglemente för kundval
4. Specifika auktorisationsvillkor

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Anders Mebius
Kultur- och fritidsdirektör